

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

La jubileul ziarului „Nădejdea” din Vârșeț,

— care împlinește 10 ani de existență și de trudă îngreuiată nu numai de vitregia împrejurărilor fatale, ci și de asprimea neînțelegerilor ivite ca un blestem, între intelectualii localnici, meniți să fie apostolii îndrumători ai poporului orfan — am trimis acest articol de urare la mai bine, care se potrivește și la noi, dincoace, unde durere, nu se poate spune că armonia dintre frați e mai mare decât la Vârșeț și împrejurimi:

A zecea aniversare a ziarului Românilor din Iugoslavia venind deodată cu serbătoarea domnească a Paștilor, cuvintele de felicitare, de salut, de îndemn nou, ce voim să trimitem „Nădejdei” și cetitorilor ei, scânteiază, în mod firesc, de reflexul valului de lumină, de bunățate, de iubire, de împăcare, pe care îl revarsă misterul Invierii Domnului asupra lumii înviorate de fericirea, că prin jertfirea Fiului său pe Cruce, Dumnezeu-Tatăl a iertat neamul omenesc căzut în rătăcire și bezna — (din cauza ispitei viclene, de care Adam n'a știut să se ferească) — și l-a adus din nou pe calea luminei.

Deși pilda și învățătura Mântuitorului a rămas pentru toate timpurile între noi, totuși, neputința omenească nu reușește să se păstreze statornic pe drumul îndemnelor ceresc la bunățate și la iubire curată.

Pe neobservate neînțelegerea încolțește între frați, ca o buruiiană otrăvită în mijlocul holdei de spice, și pe urma ei se ivește mânia, ura, învrăjbirea, dușmănia, crescând năvalnic ca furia focului hrănit de vânturi demonice, până la mistuirea totală, care lasă tăciuni și cenușă pe scocul înfloririi de odinioară.

Nu există, oare, nimeni și nimic pentru a pune stavilă potolitoare în fața pârjolului groaznic?

Atunci, de ce a pățimit Hristos dacă pilda și învățătura Lui dumnezeiască nu înseamnă

nimic pentru noi, cei cari totuși ne numim creștini, deci fii ai Bisericii sale sfințite?

Reuși-va, oare, acest praznic, al Invierii și al „Nădejdei”, să inspire cătuși de puțină domolire și îndulcire spre pace între coboritorii aceluiași trecut, fiii aceluiași popor, frații aceleiași credințe și tradiții, sortiți toți la același sfârșit fatal, dacă ar continua dușmănia?

Aceasta este menirea solemnă a zilelor de sărbătoare, să ne oprească în loc, ca să ascultăm cuvincios chemările șoptite, îndemnurile cari ni vin misterios, de peste veacuri, de dincolo de lumile banale ale grijiilor de fiecare zi.

N'auziți, fraților, cum plâng în morminte părinții, strămoșii, tulburați de zizania urmașilor căzuți în strașnică vrajbă? Ascultați șoapta lor blândă, tainică, rugătoare:

„Puneți bunățate între voi, fiilor, puneți iubire, înțelegere, ierare aducătoare de pace și de armonie, potrivit cu învățăturile Domnului, potrivit cu poruncile Neamului scăpat din urgia robiilor trecute numai prin unire în învățătura credinței străbune.

„Voi, conducători firești ai poporului, nu uitați nici o clipă că trebuie să fiți exemplu statornic de bună-înțelegere, de îngăduință reciprocă de virtute, jertfind orice interes personal pentru păstrarea *solidarității tuturor* împrejurul binelui obștesc! Nu uitați, că nimic nu e mai dureros și mai tragic, decât lupta între frați, și că în timp ce învingătorul triumfă, undeva, plânge o Mamă, sfâșiată de jale...

Fiți uniți în cuget curat, iubiți-vă, ajutați-vă, veghiați neconținut, ca să nu cădeți în ispită, în rătăcire nouă, mai strașnică decât cea dintâiu!...”

...Din adâncurile pământului strămoșesc cu mormintele deschise la praznicul Paștilor, din înălțimile văzduhurilor luminate de taina Invierii, glăsuiesc misterios îndemnurile acestea, rugăminte și poruncă totdeodată.

Ce blestem, ce ocară ar însemna pentru noi, dacă nu le-am asculta, nu le-am înțelege, nu le-am urma!

...De aici, de departe, cu gând frățesc curat, am încercat să vă deslușesc și tâlmăcesc chemarea aceasta cu mireasmă de sfințenie: nu șovăiți — fraților înstreinați — de a o primi, de a o îndeplini, fiecare cu râvna sa sportivă de taina îndemnului celui mai nobil și sfânt: *îndemn la iubire, la armonie, la pace întru Iisus Hristos Mântuitorul nostru.*

— Hristos a înviat!

— Cu adevărat, a înviat astăzi, întru noi, toți cari ne mărturisim Români și creștini.

Așa să fie. Amin!

Prof. Constantin Nedelcu
București.

Toma necredinciosul.

Pentru motivul că Toma n'a crezut spuselor celorlalți frați întru apostolat că Mântuitorul a înviat, decât numai atunci când a pipăit însuși coasta și semnul cuelor, i s'a zis Toma necredinciosul.

Toma este pentru noi și pentru toate timpurile exponentul oamenilor lipsiți de entuziasm pentru lucrurile spirituale, al oamenilor de o grosolană convingere pozitivistă, cari nu cred nici în spusele altora, spuse înteiaste pe experiența simțurilor, ci cred numai în ceea ce văd și pipăe personal.

Toma ne oferă nouă prin încăpățănarea lui în necredință un motiv în plus pentru credința noastră în Domnul, deși purtarea lui Toma față de Mântuitorul n'o putem primi, căci a vedea fiecare pe Dumnezeu în mod senzibil, înseamnă a nu mai crede nimeni în Dumnezeu.

Și totuși sunt destui oameni cari în mod mărturisit sau nemărturisit se aseamănă cu Toma.

Credința în Dumnezeu cere un elan sufletec spre tot ceea ce este spiritual spre tot ceea ce este adevăr și bunătate. Ea n'are nevoie de probe materiale spre a prinde și înțelege înalte adevăruri morale.

Ea nu cercetează pământul cu toate formele lui spre a merge la cer căci în această cercetare se poate poticni. Când ne-am lipit prea mult de cele pământești e foarte greu să privim spre cele cerești.

Și pentru că e vorba de metoda pozitivistă a lui Toma, amintim că școala, laboratorul care toarnă sufletele omenești sub diferite forme, azi nu prea vrea să știe de cele spirituale. Școala

noastră românească a format sau mai bine zis a deformat sufletul nostru, sufletul tineretului până într'atât, încât n'a mai rămas nici o ferestruică prin care să poată privi deadreptul cerul cu întreaga lui taină.

Școala a făcut din copiii țării de azi niște streini aruncați pe meleaguri îndepărtate de adevăr, răpindu-le din suflete și nostalgia patriei cerești spre care cândva trebuie să mergem toți și spre care trebuie fiecare să aspirăm.

Oare Toma nu fusese el fermecat de frumusețea vieții Mântuitorului? Nu văzuse el minunile ce le săvârșise? Nu văzuse el pe cruce chimirile și profunda bunătate din ultimele momente? Putea un om muri astfel și mai ales pentru totdeauna?

Și Mântuitorul tratase adevărurile eterne în toate telurile. Spre înțelegerea lor se folosise de natură, de împrejurările diferite ale vieții, căutate să le expună în forma lor simplă, eternă și absolută, îndepărtând tot ceace este trecător și relativ.

Dar Toma probabil că rămăsese rece la toate căci n'ar fi spus: „*de nu voi pune mâna mea în coasta lui nu voi crede*“.

Ca și Toma noi am pierdut puterea de a privi minunea cerului sau frumusețea îmbrăcăminteii pământului și pogorîrea în adâncul sufletului nostru, spre a descoperi acolo rezorturi morale înalte, avânturi de preocupare pentru o altă lume decât cea pământească. Nici mizeriile vieții, nici scurtimea ei, nimic nu ne mai vorbește despre lucrurile din viața viitoare.

Falșa știință atât de mult a pătruns în toate straturile sociale încât azi nu te mai miri și nu privești ca ceva deosebit întrebarea: „*Unde este Dumnezeu, vreau să-l văd*“! Suflete cutropite de sărăcie morală și mânate de instincte după vulgare plăceri îți strigă lapidar, fără să se oprească în alergarea lor: „*Când voi vedea, voi crede*“. Mântuitorul a muștrat pe Toma prin cuvintele: „*Fericiți cei ce n'au văzut și au crezut*“! Că Toma a crezut în Domnul după ce s'a convins de aceasta prin simțuri, e adevărat, dar cât de minunat ar fi fost pentru el care trăise trei ani în preajma Sa, ca numai la auzirea faptului învierii să fi scos imne de slavă și de admirare, nu de tăgadă îndărătnică.

Pentru a înțelege lumea nevăzută am amintit mai înainte că e nevoie numai de credință. Toma nu avea acest simț, n'avea acea intuiție a adevărului că cel ce înviase morții, putea învia și El. Complecta lipsă de entuziasm față de lucrurile cu caracter de eternitate spirituală

este efectul necredinței ce bântue societatea omenească de azi.

„Fericiti cei ce n'au văzut și au crezut“ ! zice Domnul.

Fericit este acela care mai presus de cele pământești descopere o ordine morală, ordinea adevărului etern și vecinic. Fericit este acela care descopere în inima sa pe Dumnezeu și poate zice ca și Toma: „Domnul meu și Dumnezeul meu“.

Pr. D. V. Anușoiu

Noua lege în jurul agriculturii.

În Nrul 67 al „Monitorului Oficial“ din 22 Martie a. c. s'a publicat legea votată privitor la organizarea și încurajarea agriculturii.

Adunând într'un mănunchiu dispozițiunile din cuprinsul voluminos al acestei legi, cari dispozițiuni se refer la biserică și la slujitorii ei, cred că fac organelor noastre parohiale un serviciu, când atrag atențiunea asupra acelor părți ale legii, cari ne interesează mai de aproape, pentruca în cazuri concrete să nu lipsească orientarea cuvenită.

Art. 1 tratează despre transmiterea și ipotecarea proprietății agricole rurale, provenită dela Stat și prin Stat.

Atât transmiterea, cât și ipotecarea acelei proprietăți se va face în viitor potrivit legii, de care ne ocupăm în rândurile de față.

Legea citată înțelege prin această proprietate între altele și pământul dobândit pe baza legilor de reformă agrară pentru Vechiul Regat, Basarabia, Bucovina, Ardeal și Banat.

Proprietatea agricolă rurală, indicată mai sus va putea fi vindută sau donată numai pe lângă anumite condițiuni, cari trebuie să-le întrunească transacția însăși, respectiv persoanele cari fac transacția.

Între aceste condițiuni figurează îndeosebi două și anume:

a) ca cumpărătorul sau donatorul să fie cetățean român și

b) ca să fie sătean cultivator de pământ, sau să fie trecut pe tabloul de împrumut.

Sub sătean cultivator de pământ înțelege legea pe locuitorul, care are drept singură în-deletnicire agricultura și-și cultivă el însuși pământul.

Calitatea de sătean cultivator de pământ o recunoaște legea în sens mai larg și altora, asimilând cu acești săteni printre alții și pe preoți, învățători și pe funcționarii eclesiastici, domiciliați în comunele rurale.

Funcționarii eclesiastici sunt cantorii noștri bisericești, cărora în mod oficial li s'a recunoscut acest titlu, pe urma căruia beneficiază de anumite drepturi.

Așa dară cumpărările și donațiunile din chestiune sunt expuse mai multor restricțiuni, pe cari legea le înșiră în mod taxativ.

Statul, județele, municipiile, comunele urbane sau rurale, camerele de agricultură și instituțiunile de Stat autonome pot însă cumpăra orice întindere de proprietate agricolă rurală de orice fel, fără restricțiunile prevăzute în lege.

În special comunele vor putea cumpăra până la un hectar terenuri din proprietatea agricolă rurală de mai sus pentru locuri de construcție de biserici, sau case parohiale.

Fiind vorba aici de terenuri pentru edificii de interes obștesc, legea înlesnește achiziția lor, înțelegând ca să se servească mai ușor scopul, pentru a cărui realizare se cumpără aceste terenuri.

Tratând legea în continuare asupra răspândirii cunoștințelor și metodelor de tehnică agricolă printre agricultori dispune, că terenurile atribuite școalelor primare rurale sau bisericilor rurale de orice rit, vor fi — pe cât posibil — comasate pe comune spre a fi cultivate de posesori numai ca loturi agricole model.

Dispoziția aceasta e binevenită, pe deoparte din punct de vedere moral, premergând biserica ca instituție religioasă cu pilda bună, pe de altă parte din punct de vedere material, căci cultivându-se pământul mai intens aduce și venit mai mare, așa că în cazul de față dispoziția aceasta salutară a legii face ca moralul și materialul să se întregească reciproc.

Ceice avem ocazie să călătorim prin satele noastre am văzut și vedem zilnic, că aspectul lor lasă mult de dorit. Clădirile sunt înșirate adeseori de-a valma în lungul străzilor fără să se țină cât de cât cont de prescrierile cele mai elementare ale esteticii de care nici chiar țărani mai răsăriți nu sunt străini.

Legiuitorul, conștiu de această scădere a satelor noastre, a cuprins într'un articol special dispozițiunea, că în scopul de a înlesni sătenilor să-și construiască gospodării raționale, precum și pentru a ajuta la înfrumșetarea satelor, Ministerul Agriculturii și Domeniilor va îngriji să pună la dispoziția primăriilor planuri și devize de casă, de gospodării, de magazii și de orice alte construcțiuni rurale, precum și planuri și devize pentru plantarea și înfrumșetarea terenurilor din jurul primăriilor, bisericilor, cimitirelor și a locurilor virane.

Tot în folosul obștei sunt datorate serviciile și camerele de agricultură județene să organizeze anual sădirea pomilor în deosebi pentru educația tinerimii, serbarea recoltării pentru stimularea proprietarilor și muncitorilor și concursuri cu caracter agricol, pentru înmulțirea cunoștințelor pe acest teren. Iar autoritățile județene și comunale și alături de ele preoții și învățătorii au obligațiunea de a da tot concursul lor la îndeplinirea acestor dispozițiuni.

La capitolul pentru conservarea și folosirea pășunilor aflăm, că cu îndeplinirea formelor prevăzute de legea administrativă și cu aprobarea Ministerului Agriculturii și Domeniilor, dată cu avizul conform al Consiliului tehnic respectiv, comunele pot să cedeze sau să întrebuințeze — în lipsă de alt teren și până la cel mult 5% din întinderea totală a pășunii comunale — suprafața necesară între altele pentru construcții de biserici, școli, primării, dispensarii și spitale precum și pentru cimitire.

Așa dară în cazuri extreme când nu se află în comună un alt teren potrivit pentru biserică sau cimitir admite legea, ca spre acest scop să se folosească o parte corespunzătoare din izlazul comunal.

În fine înregistrăm obligămintul preotului, cuprins în capitolul „paza bunurilor agricole“, care obligament este precizat în chipul următor: Înainte de intrarea în serviciu paznicii agricoli trebuie să depună jurământul de credință în fața preotului și a primarului, rostind formula cuprinsă în lege. Depunerea acestui jurământ se va constata prin foaia de jurământ, semnată de primar, de preot și de paznic.

Din toate cele de mai sus reiese că legea privitoare la organizarea și încurajarea agriculturii, din care am spicuit dispozițiunile acestea prevede înlesniri atât pentru slujitorii bisericii, cât și pentru edificiile cari servesc necesitățile sufletești cât și pe cele ale obștei, în schimb impune anumite obligațiuni celor ce stau în serviciul bisericii, punând în chipul acesta în echilibru drepturile acordate cu datoriile izvorâte din ființa acelor drepturi.

A. Moaca

Poporul meu m'a părăsit. Tămâiază pe idoli, s'a poticnit în căile sale și a părăsit căile cele vechi, ca să umble pe poteci și pe drumuri nebătătorite, ca să-și facă țara grozăvie și batjocură veșnică.

Ieremia, 18, 14.

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

II. Biserica ortodoxă română din Banat dela năvălirea Ungurilor până la cucerirea Banatului de Turci.

§. 1. Încreștinarea Ungurilor.

După ce Ungurii se așezară la 896 în Câmpia Panonică și după ce jumătate de secol neliniștira popoarele de prin prejur cu pradăciunile ce făceau, în urma înfrângerilor suferite dela Germani la Merseburg la 933 și la Lechfeld la 955, ei deveniră cu timpul un popor mai aplecat spre sociabilitate și civilizațiune și ca atare și spre religione.¹⁾ Din păgâni ce erau încep să se încreștineze încetul cu încetul, primind dintru început creștinismul de rit oriental dela Constantinopol. Faptul acesta se explică din împrejurarea că pela 948 un principe al Ungurilor din Ardeal, cu numele de Bulciu sau Bolosudes s'a dus la Bizanț unde s'a botezat în credința ortodoxă; întorcându-se însă în țara lui, el redevine păgân. Cu mai mult folos însă a îmbrățișat ortodoxismul urmașul său Gyula care deasemenea primi botezul la Constantinopol, aducând cu sine la reîntorcerea în Ardeal și un episcop în persoana monahului Ieroteiu. Acest Ieroteiu a fost cu toată probabilitatea mitropolitul Ardealului; într'adevăr scaunul mitropolitan al Ardealului cu reședința la Bălgrad (Alba-Iulia) tocmai în acest timp fiind vacant, prințul Gyula va fi dorit ca din prilejul botezării sale să fie hirotonit și noul mitropolit, acestea vor fi fost motivele cari au determinat hirotonirea lui Ieroteiu la Constantinopol²⁾ pe lângă faptul că Ardealul era supus pe atunci jurisdicției bisericești a patriarhiei de aci.³⁾ După părerea unora Ieroteiu ar fi fost luat din mânăstirea ortodoxă dela Morisena, unde era de altfel și reședința unui episcop de rit grecesc⁴⁾ sufragan al mitropolitului de Bălgrad.⁵⁾

Revenind la încreștinarea Ungurilor constatăm că fiica lui Gyula, Șarolta se căsătorește cu principele Maghiarilor din Panonia anume Gheiza (972—97); din căsătoria aceasta se născu Waic, care succedându-i tatălui său ob-

1) E. Popovici o. c. I. v. II. p. 300—301.

2) Pr. Gh. Cotoșman o. c. p. 56.

3) A. Pop: „Desbinarea în biserică Românilor din Ardeal și Ungaria (1697—1701)“. București 1921 p. 6.

4) Idem.

5) N. Tincu-Velea o. c. p. 32.

țină mâna principesei germane Ghisela, fiica lui Enric III. din Bavaria, cu condiția însă să devină catolic. El primea la anul 1000 botezul luând numele Ștefan (997—1038), iar papa îi dăruie coroana de rege cu titlul de „apostolic“ cu misiunea de a catoliciza tot răsăritul. Acum începe deci și prigoana ritului oriental din Ungaria și Ardeal și Banat, pe cari provincii Ștefan le va cuceri în decursul domniei lui.

§. 2. *Episcopia ortodoxă română din Morisena; viața bisericească a Banatului de dinaintea cuceririi maghiare.*

Așadar Ștefan cel sfânt și urmașii săi pentru a-și justifica titlul de „apostolici“ caută să atragă fie prin forță, fie prin propagandă, și pe vecinii ortodocși la comunitatea cu papa. În ce privește pe Bănățeni avem în privința aceasta o informație foarte interesantă în viața Sf. Gerard Sagredo episcop. de Cenad (1030—46). Manuscrisul biografiei acestui episcop se păstrează în două recenzii mai importante și anume: Vita Maior în Codicele din Mondsee și Vita Minor în Codicele din Korsendonk⁶⁾ a căror povestire o rezumăm, iar pe unele locuri o și cităm literal.

Ni se spune că era în Morisena un principe puternic și bogat care se botezase la Vidin și „cu binecuvântarea episcopilor greci construisese în cetatea Morisena o mănăstire închinată Sf. Ioan Botezătorul și așezase într'însa un egumen cu călugări de rit grecesc“. Unul din generalii lui Optum din puternica lui oastea însă îl trădă și într'o bătălie dată între oastea lui Optum sau Achtum principele Morisenei și oastea lui Ștefan cel Sfânt condusă de Cenadin, cel dintâiu își pierde viața. Corpurile soldaților fură îngropate în cimiterul mănăstirii Sf. Ioan Botezătorul, dar pe egumen îl lua Cenadin de acolo, punându-l să conducă mănăstirea înființată de el cu hramul Sf. Gheorghe, drept mulțumită că a biruit pe fostul său stăpân și conațional.

Cenadin fu făcut comitele Banatului și după ce veni la reședința sa care de acum se va numi Cenadina „unde erau călugării greci, cari celebrău oficiile divine după ritul și uzanțele lor, iar episcopul înțelegându-se cu comitele Cenadin a strămutat pe egumen cu călugării în locul Leu (Oroszlán) și mănăstirea lor din Morisena) a dat-o Episcopului și călugărilor lui, cari au șezut tot în acel loc până când s'a făcut mănăstirea Sf. Gheorghe.“⁷⁾

(Urmează)

Ș T I R I

Sfintele sărbători ale Invierii Domnului, ca întotdeauna însemnează moment de adâncă și pioasă reculegere sufletească pentru creștini.

În orașul nostru credincioșii au și petrecut zile duhovnicești de-a lungul acestui duios și mai apoi învelitor Prasnici.

Vincri la punerea în mormânt am avut prilejul să ascultăm predica despre puterea dragostei și a iertării Domnului Hristos, a părintelui consilier referent prot. Romulus G. Ancușa.

Seara, în biserica arhiplină a predicat P. S. Sa destăinuind unele interesante amănunte în legătură cu Crucea și mormântul Domnului, după Tradiție.

Invierea s'a făcut la orele 3 dimineața. Procesiunea la crucea din piață, pe tăcerea nopții, a fost mult mișcătoare. Deasemenea a fost solemnă și plină de frumusețe liturgia. P. S. Sa a pontificat asistat de zece preoți, între cari P. C. Dr. Aurel Crăciunescu, Dr. N. Busuioc, din București. Pastorală de sărbători a fost citită de P. S. Sa însuși.

Luni s'a făcut procesiune cu litia la cimitir. La sf. liturgie a predicat pâr. Dr. Zeno Munteanu despre *Cuvânt*.

Pătrunși de frumusețea și înaltul senz al acestor sărbători, trebuie să mărturisim că ele au sporit bună-tatea și dragostea în oameni. Nu numai hainele de sărbătoare, nu numai casele și străzile frumos îngrijite, dar chiar și sufletele ce s'au pregătit pentru primirea lor, duc gândul și inima la candoarea lor... Ce bine ar fi dacă viața noastră toată s'ar petrece la lumina și măreția lor sfințitoare!

Sfințire de monument. A treia zi a sfințelor Paști s'a sfințit cu solemnitate monumentul eroilor din comuna Hitiaș. A servit un sobor de 7 preoți în frunte cu protopopul Ioan Geția, ajutați de diaconul catedral Andreiu Jucosu. La solemnitate au luat parte foarte mulți intelectuali și săteni; corul tinerilor a fost condus de d-l învățător T. Toma.

În predica emoționantă, pâr. protopop a găsit frumoase cuvinte de laudă pentru preoții comunei, G. Ciocoi și A. Ioanovici, cari au meritul principal la ridicarea impunătorului monument.

Pentru muzeul eparhial au donat: preotul Ioan Grozavescu din Cornereva un sigil vechiu parohial în sârbește, iar preotul Victor Trailovici din Coșteiu o icoană a punerii în mormânt însemnată în slavona veche, din anul 1763.

† **Cornel Tinca** student în a. IV la Facultatea de Teologie din Cernăuți a răposat în Domnul subit în sâmbăta sfințelor Paști, numai în vârsta de 24 ani.

Îl deplâng cinci frați iubitori, alături de cari cerem dela Dumnezeu pace și fericirea cea de veci pentru robul Său!

Mulțumită publică. Preotul și epitropia bisericii din Cerna aduc și pe această cale mulțumiri bunilor creștini ing. Iosif Marcu și soția din Moldova nouă cari au donat de sfintele sărbători ale Invierii Domnului șapte stihare pentru copii și unul pentru preot.

Salariile pe Aprilie cor. s'au ridicat dela Stat. Din ele Cassa diecezană a reținut 100 Lei pentru un caz de moarte.

⁶⁾ Dr. K. Juhász: „Tschanager Temesvarer Bistum im frühen Mittelalter (1030—1307)“. Münster 1930 p. 4—22.

⁷⁾ Vita Gerardi cap. 10. Cf. K. Juhász o. c. p. 22—42.

NOTE OFICIALE.

Nr. 2881 Șc. 1937.

Ca și în anul trecut am dispus ca în vederea examenelor de religie Librăria noastră diecezană să trimită cărți pentru premiarea elevilor silitori la religie și cu purtare bună.

Cărțile se vor trimite direct parohiilor și se vor distribui cu ocazia examenelor de religie.

Costul lor, între 100 și 250 Lei, se va încasa de Prea On. protopresbiteri dela biserică în baza unui tablou trimis de aici. Deci parohiile cari nu primesc dispoziții speciale vor da sumele cerute de Prea On. protopopi în baza tabloului, primind în schimb o dovadă pentru justificare.

Caransebeș în 5 Maiu 1937.

Episcopul diecezan:

† VASILE

* * *

Nr. 1837 B. 1937.

Instanța pentru minori dela Tribunalul Caraș din Oravița a făcut o încheiere — sub Nr. 271/1936 — cu privire la „contribuțiuni sociale pentru asigurarea măsurilor preventive în lupta contra criminalității și în interesul minorilor nedelicvenți, dar aflați în pericol moral“.

Cum această încheiere este de interes obștesc, credem că este necesar ca toate organele bisericești competente și în deosebi On. Preoțime parohială să o cunoască și orientându-se după ea, să poată contribui în mod corespunzător la soluționarea cât mai bună a chestiunilor cari privesc ocrotirea și salvarea minorilor.

Publicăm deci mai jos această încheiere și invităm pe Prea Onor. protopopi, și On. preoțime parohială, ca să dea toată atențiunea măsurilor preconizate în această încheiere și să nu întrelase a se da tot concursul instanțelor pentru minori, desfășurând o cât mai rodnică activitate pentru ocrotirea și salvarea minorilor și pentru readucerea acestora spre o viață cu adevărat creștinească.

Caransebeș la 29 Martie 1937.

Episcopul diecezan:

† VASILE

INCHEIERE:

Instanța pentru minori depe lângă Tribunalul Caraș, conștientă de obligațiunea sa impusă prin Codul penal Regele Carol al II-lea și codul de procedură penală Regele Carol al II-lea.

Găsește că, măsurile de siguranță și de prevențiune aplicabile în interesul minorilor vor avea un efect salvator numai în cazul dacă cei interesați (părinții, rudele și însăși societatea creatoare) vor fi în stare să înțeleagă necesitatea și eficacitatea acestor măsuri.

Având în vedere, că este un interes uman și patriotic de a asigura raporturile de colaborare pe care diferitele societăți de ocrotire, patronaj sau asistență socială le au cu instanțele pentru minori.

Că, în îndeplinirea misiunii sale instanța minorilor are nevoie de un concurs social și indispensabil în interesul minorilor nedelicvenți, dar aflați în pericol moral.

Având în vedere atribuțiile autorităților administrative cu privire la ocrotirea minorilor și chemarea autorităților școlare pentru educarea tineretului.

Având în vedere că este un interes general ca legile și regulamentele în vigoare să fie respectate.

Că, între altele sunt de remarcă dispozițiile umane și înțelepte din legea pentru înființarea oficiului de educația tineretului român (publicat în „Monitorul Oficial“ No. 106 din 9 Mai 1934) și ale regulamentului acestei legi.

Mai departe: Legea administrativă (publicat în „Monitorul Oficial“ No. 73 din 27 Martie 1936) și în fine:

Regulamentul pentru organizarea și funcționarea societăților de patronaj și a Consiliului central de patronaj (publicat în „Monitorul Oficial“ No. 270 din 19 Noemvrie 1936).

Pe temeiul cărora, instanța pentru minori reacearcă autoritățile administrative și școlare competente ca să binevoiască a avea în vedere următoarele necesități și norme de îndeplinit:

Biblioteci comunale:

Ministerul Justiției, Direcțiunea Judiciară, prin circulara Nr. 90768 din 23 Octomvrie 1931, a luat o inițiativă sănătoasă și de o mare importanță, prin faptul că a dat posibilitatea primăriilor din Ardeal ca organe în materie de tutelă a minorilor, — să procure și să primească cărți îndrumătoare și de specialitate în materie de tutelă și ocrotire a minorilor.

Punându-se astfel pe lângă fiecare primărie, baza de a se înființa bibliotecă comunală, se înțelege că acest început trebuie continuat promovând numărul cărților de specialitate și de îndrumare în diferite materii de drept și pentru ocrotirea și salvarea minorilor.

Cărțile astfel procurate se vor pune pentru citit la dispoziția părinților și tutorilor care se interesează de diferite măsuri de îndrumare și de educație a tineretului.

Primăriile comunale din jud. Caraș în urma măsurilor luate de Prefectură sub No. 385/933 din 11 Ianuarie 1933, au la dispoziția lor cărți intitulate: „Dreptul penal al minorilor“ precum și „Codul apărării onoarei“. Materialul acestor cărți formează un izvor pentru perfecționarea măsurilor de ocrotire și salvare, aplicabile în interesul minorilor.

Este știut de exemplu că un raport întocmit de notar sau jandarm cu observarea formelor legale, va avea efect imediat în interesul societății și a minorului avizat.

Ori în cazul dacă lipsește îndrumătorul sincer — cum e o carte de specialitate — de sigur că, eroarea funcționarilor va avea influență dăunătoare asupra măsurii ce ar trebui luată în interesul celor interesați.

Conferințe educative:

Cu ocazia conferințelor educative și a consfătuirilor trimestriale reglementate conform art. 90 și 105

din legea administrativă, este de dorit să se dea funcționarilor adunați îndrumări și în materie de ocrotire și de salvare a minorilor.

Notarii comunali astfel pregătiți să țină conferințe lamuritoare, la care să fie invitați în afară de funcționarul primăriei, atât preoții și corpul didactic, cât și părinții cari au copii de sub 19 ani.

În cadrul acestor conferințe, să se atragă atenția părinților asupra obligațiunii lor de educare și de creștere, pentru că în multe cazuri s'a constatat că minorii s'au stricat din vina sau indiferentismul părinților lor.

Ca subiect de conferințe se vor da citire cuprinsului Codurilor penale Regele Carol al II-lea; mai departe îndrumărilor date de instanța minorilor sau de tribunalul ca autoritate tutelară — și în fine regulilor de reeducare, de moralizare și de îndrumare stabilite de O. E. T. R.

Concubinajul minorilor:

Interesul general al națiunii este ca tineretul conștient să fie bine pregătit și disciplinat pentru a putea îndeplini obligațiunea sa cetățenească și să respecte legile țării.

Art. 446 — din Codul penal Regele Carol al II-lea stabilește că: conviețuirea în concubinaj a minorilor sub 18 ani, constituie delictul de degenerare a rasei, — iar culpabilii de acest fapt vor fi internați într'un institut de educație corectivă pe timp dela 1—3 ani.

Vagabonzii și cerșetorii minori:

Fiecare minor este obligat să se ocupe cu munca constructivă, sau să învețe o meserie, potrivit aptitudinii sale.

Art. 346 — din Codul penal Regele Carol al II-lea, stabilește că: comite delictul de vagabondaj, adolescentul care fără cauză legitimă, a părăsit domiciliul părinților sau tutorelui său, local unde era plasat de cei în drept și a fost găsit fie rătăcind fără profesiune sau meserie, fie trăind din desfrâu sau alte fapte imorale.

Adolescentul care aflându-se în condițiunile de mai sus, a fost găsit cerșind, se face culpabil de cerșetorie.

Culpabilii se vor pedepsi cu închisoare corecțională dela 1—6 luni.

Odihna de noapte:

Desvoltarea corporală a minorului necesită odihna de noapte, în care scop minorii trebuie să se întrețină în casa părinților, a tutorului ori a stăpânului lor unde sunt angajați ca ucenici sau servitori.

Este interzis minorului sub etatea de 19 ani să vagabondeze noaptea, să fie găsiți pe străzi, în localuri de petrecere, fără vreun însoțitor major (rude sau îngrijitor) după ora 21 seara în intervalul dela 1 Octomvrie până la 14 Aprilie, și după ora 22 seara în intervalul dela 16 Aprilie—30 Septemvrie.

Exemplul părinților:

Exemplul atrage; deci, în primul rând părinții, trebuie să trăiască o viață morală, să fie conștiințioși, religioși, muncitori, iubitori de patrie și gospodari buni, cetățeni indispensabili pentru educarea și creșterea copiilor cari să devie muncitori sinceri, disciplinați și fii devotați regelui și patriei.

Să se evite cu desăvârșire a se face minorilor promisiuni care nu pot fi realizate, pentru că un om

mincinos și lipsit de caracter, este o ființă regretabilă, apt să întindă corupția.

Procedura în cauzele minorilor:

Cauzele minorilor sunt de natură urgentă, orice act de procedură trebuie îndeplinit imediat sau în 24 de ore. Dacă există un motiv care ar împiedeca îndeplinirea actului de procedură, cazul se va raporta de urgență instanței pentru minori.

Pe lângă urgență, procedura minorilor are și o natură secretă; prin urmare nu este admisibil — în afară de lucrările oficioase — a comenta sau a divulga în public faptele comise de minori, bineînțeles că această împrejurare nu împiedică pe cei chemați de a îndeplini măsurile lor cu care au fost încredințați cu instanța pentru minori.

Conform art. 293 — din Codul penal Regele Carol al II-lea, comite delictul de divulgare a actelor de procedură secretă și se pedepsește cu închisoare corecțională dela o lună la 6 luni și amendă dela 2000—5000 lei, acela care publică dări de seamă asupra ședinței în care se desbate un fapt penal săvârșit de un minor, sau care reproduce portretul unui minor urmărit sau orice altă ilustrație privitoare la aceasta, sau referitor la actele sale penale.

Toate aceste date și necesități dezvoltate mai sus, sunt chemate să deștepte un interes mai accentuat pentru rezolvarea problemei, servind astfel ocrotirea și salvarea minorilor nedelicvenți, dar aflați în periculo moral.

Judecătorul minorilor,
(ss) Dr. C. Nesselröde

Grefier,
(ss) Gh. I. Popescu

p. conformitate, Filipeanu.

Publicațiune de licitație.

Pe baza încuviințării Veneratului Consiliu eparhia Nr. 2209 E./1937, Nr. 2454 E./1937 și Nr. 2012 E./1930 se escric licitație minucndă pe ziua de 23 Maiu a. c. la ora 11 a. m. pentru următoarele lucrări ce sunt a se face la edificiul sfintei biserici:

1. Repararea turnului și a edificiului sfintei biserici, lucru de zidar și dulgher cu prețul de 20.164 lei.
2. Aurirea iconostasului nou cu prețul de 56.000 lei.
3. Lucru de tinichigiu în jurul turnului, circa 100 m. în preț de 20.000 lei.
4. Facerea a două uși de fer la sf. biserică în preț de 5890 lei. Materialul îl câștigă epitropia parohială și
5. Colorarea a 1372 m. cimentși de gard de sârmă la cele 4 cimiterii confesionale.

Devizele acestor lucrări și planul ușilor să pot vedea zilnic la oficiul parohial din Călnic.

Reflectanții vor depune ca vadiu 10% din prețul lucrului, în bani gata, ori hârtii de valoare acceptabile. Spese și diurne cu ocazia licitației nu se dau.

Comuna bisericască va da lucrările în întreprindere măiestruului, care va prezenta mai multă încredere. Spesele cu contractul le va suporta întreprinzătorul.

Călnic în 25 Aprilie 1937.

Consiliul parohial.

Banca Graniței Societate Anonima, Caransebeș.**Bilanț la 31 Decembrie 1936.**

Activ: Cassa a) Numerar efectiv Lei 1,067.809.—, b) Disponibil la B. N. R. Lei 4.299.—, Disponibil la bănci, în țară Lei 86.101.—, Portofoliu de titluri românești: a) Titluri cotate la bursă (v. n. Lei 60.000.—) Lei 60.000.—, b) Titluri necotate la bursă (v. n. Lei 115.000.—) Lei 37.500.—, Portofoliu de scont plătit în țară: a) Cambii fără garanții speciale Lei 361.600.—, b) Cambii garantate cu ipotecă Lei 662.800.— (Din portofoliul de mai sus se află reescontat a) Plătibil în țară, total Lei 15.200.—, Debitori din țară a) Debitori fără garanții speciale Lei 159.363.—, b) Debitori garantați cu ipotecă Lei 60.000.—, Debitori beneficiind de legea lichidării datoritorilor din 7 Aprilie 1934 (cota rămasă) Lei 4,918.572.—, Imobile: a) Necesare comerțului propriu Lei 800.000.—, b) Alte imobile Lei 500.000.—, Mobilier Lei 1.—, Conturi diverse Lei 31.044.—, Total Lei 8,749.089.—.

Pasiv: Capital social Lei 3,000.000.—, Fonduri de rezervă: a) Rezerva legală Lei 300.000.—, Fonduri de amortisment: a) Pentru creanțe dubioase Lei 720.000.—, Depuneri spre fructificare pe livrete de economii: a) Din țară pe termen Lei 4.503.536.—, Creditori: a) Din țară pe termen Lei 5.456.—, Angajamente de reescont în țară: a) La B. N. R. Lei 6.200.—, b) La alte bănci Lei 9.000.—, Conturi diverse Lei 182.332.—, Dobânzi tranzitorii Lei 22.565.—, Total Lei 8,749.089.—.

Conturi de ordne:

Debit: Cauțiuni statură Lei 378.000.—, Efecte comerciale în gaj Lei 156.000.—, Ipoteci și garanții diverse Lei 5,544.000.—, Titluri în gaj Lei 247.420.—, Efecte reescontate în conversiune Lei 689.850.—, Total Lei 7,015.270.—.

Credit: Deponenți de cauțiuni statutare Lei 378.000.—, Deponenți de efecte comerciale în gaj Lei 156.000.—, Deponenți de ipotecă și garanții diverse Lei 5,544.000.—, Deponenți de titluri în gaj Lei 247.420.—, Angajamente de reescont în conversiune Lei 689.850.—, Total Lei 7,015.270.—.

Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1936.

Debit: Cheltuieli de administrație: a) Salare Lei 309.300.—, b) Diverse Lei 11.317.—, Impozite Lei 24.509.—, Dobânzi plătite: a) La depuneri Lei 39.353.—, b) La reescont Lei 356.—, Total Lei 384.835.—.

Credit: Profit transpus Lei 16.350.—, Dobânzi încasate: a) Dela portofoliu de scont Lei 311.106.—, b) Dela debitori Lei 22.079.—, Venitul portofoliului de titluri Lei 5.300.—, Venitul imobilelor Lei 30.000.—, Total Lei 384.835.—.

Caransebeș la 31 Decembrie 1936.

Consiliul de administrație.

Brâne preoțești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile
de vânzare la **Librăria diecezană.**

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial.

Aviz pentru lucrări bisericesti.

Firma

Aurel Cotârlă

sculptor, Oravița, județul Caraș

execută tot felul de lucrări bisericesti precum: Iconostase, Tronur, Strane, scaune, chivoturi, ripizi etc.

Pentru lucrări mari, ca Iconostase, etc. pot veni la fața locului pentru pregătirea planului și devizului și a da toate informațiunile necesare.

Am lucrat la peste 150 bisericii, lucru ce pot dovedi cu certificate de mulțumiri din partea acelorora unde am lucrat. Premiat cu diplome și medalii de aur și argint dela expozițiile din București, Panciova, Lugoj, Sibiu.

24—52

Rog sprijinul binevoitor.

Cu onoare aduc la cunoștință, că sunt producătorul unui nou fel de

„CHEAG“

făcut după cele mai noi metode chimice. Prin superioritatea lui acest

„CHEAG“

dominează toate fabricatele puse până azi în vânzare și este cel mai bun **Preparat** pentru închegarea **LAPTELUI** și prepararea **BRÂNZEI**. Onorații Domni Preoți și învățători sunt rugați a binevoi, ca în sfera lor de activitate civilă, să :- răspândească sus arătatul anunț în popor. :-

Incercați și vă veți convinge!**Expediez prompt la cerere!**

Cu toată stima:

Grim. Oberdorfer, Caransebeș

Producător de Cheag Str. Târgului 30.

4—12

Tiparul și editura Tipografiei Diecezane, Caransebeș